

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-073-5-2-44>

СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ПУБЛІЦИСТИКИ

Параскун І. Л.

*аспірантка II курсу кафедри української мови
Криворізького державного педагогічного університету
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Сучасні синтаксичні інновації досить яскраво представлені в публіцистичних текстах ЗМІ. Серед них провідне місце займає процес внутрішньо реченнєвої актуалізації окремих структур речення, що супроводжується ускладнення доцентрових проявів у розвитку лінійної структури речення. До засобів прояву експресивності в синтаксичному аспекті, що найчастіше представлені в медійних текстах, варто віднести парцеляцію, з'єднувальні конструкції, вставлені конструкції, повтори, еліптичні та неповні речення та риторичні запитальні конструкції.

У продукуванні маніпулятивної медійної мови ключову роль відіграє експресивний синтаксис. Завдяки багатогранності стилістичної функціональності синтаксичних виражальних засобів та стилістичних прийомів створюється виразний медійний текст. Журналісти використовують експресивно-виражальні засоби не тільки для внесення різноманіття в стилістичну канву новини, а й акцентуації уваги на певній авторській думці, яка представлена в тексті.

Ефективними для маніпулювання в медійних текстах ЗМІ є приєднувальні конструкції. Журналісти використовують їх у різних цілях. По-перше, приєднувальні конструкції досить часто використовують для створення ефекту послідовного, лінійного нанизування та сприяння поєднання структурно незалежних величин: «СБУ затримала трьох організаторів псевдо референдуму на Донбасі. І серед них «міністр ДНР»» (Вечірня Полтава) [3]; «У Миколаєві отруїлося 17 людей! І з-поміж них – 5 дітей!» (galinfo) [5].

Іншим неординарним синтаксичним способом маніпулювання є метонімія. Метонімія є популярним способом вторинної номінації, що підкреслює емоційність висловлення, мінімізація мовних зусиль, коли описова конструкція представлена одним словом.

Сюжети завжди популяризують певну позицію і часто є не збалансованими у подачі різних думок. Для завершення будь-якої теми ефективним є використання риторичних питань, які підводять глядачу до певного висновку. У випуску «ТСН» (від 2 вересня 2018 року) після завершення демонстрації відеосюжета, присвяченого Іловайській

трагедії, ведуча запитує: «Чи тільки у віроломстві росіян проблема?». Це питання заставляє глядачів почати роздумувати над ситуацією, що склалася, та з більшою вірогідністю схилитися до відповіді «Ні, не тільки».

Постійні лінгвістичні пошуки нових експресивних засобів призвели до появи okazionalizmів [5, с. 11].

Принциповою відмінністю між okazionalizмами та потенційними словами є нестандартність перших та стандартності других. Ключова відмінність між ними – наявність або відсутність експресивності. Особливо їх використання набуло популярності період пандемії.

У медійних текстах варто виділити емоційно забарвлені лексеми, наприклад, *корона-бандит*, *коронаабсурд*: «До речі, вчені дійшли висновку, що нинішній корона-бандит народився ще два роки тому» (онлайн газета «День» від 3 квітня 2020 року) [2]; «Коронаабсурд: півтора десятка поліцейських пресують плавця – «порушника»» (онлайн газета «Україна молода», від 10 квітня 2020 року) [1]. Використання їх у медійних текстах значно підвищує емоційність матеріалу і силу маніпулятивного впливу на споживача.

Найбільш численні і різноманітні приклади лексичних засобів стилістичної виразності. У переважній більшості випадків відзначають яскраву позитивну конотацію використаних метафор, епітетів та інших засобів. Навіть нейтральні засоби відіграють роль в залученні уваги до заголовків, так як формують певний емоційно забарвлений образ.

Висновок. Отже, синтаксичні засоби широко застосовуються у медійних текстах публіцистичного стилю сучасних засобів масової інформації завдяки власному емоційно-експресивному забарвленню. Вони надають можливість відобразити авторську інтенцію та реалізувати маніпулятивну функцію. Прийом «мови в дії» надає можливість здійснювати керування суспільною думкою, сприяє формуванню системної різнорівневої дійсності. Аналіз особливостей публіцистичних текстів, детальне їх вивчення сприятиме кращому розумінню суспільних процесів та передумов їх формування.

Синтаксичні засоби також збільшують маніпуляційний потенціал заголовків, роблячи його більш виразним. Автори заголовків активно використовують різні стилістичні засоби для посилення впливу заголовка на читача, збільшення його привабливості (атракції).

Література:

1. Державний КОРОНАпереворот, або Мертва блокада громадянських свобод. Україна молода. 2020 – <https://www.umoloda.kiev.ua/file/Binder1>

2. Заседа Л. Верхне світло: краєвид з вікна. <https://day.kyiv.ua/uk/blog/suspilstvo/verhnye-svitlo-kraeyvyd-z-vikna>

3. СБУ затримала трьох організаторів псевдо референдуму на Донбасі. І серед них «міністр ДНР» // Вечірня Полтава. 2015. – <https://ssu.gov.ua/photo-galleries/sbu-zatrymala-orhanizatoriv-trokh-uhrupovanyaki-zaimalys-perepravlenniam-nelehaliv-cherez-derzhavnyi-kordon>

4. Стишов О. А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації): автореф. дис..... доктора філологічних наук. Київ: Київський національний лінгвістичний університет, 2003. 33 с.

5. У Миколаєві отруїлося 17 людей! І з-поміж них – 5 дітей! [galinfo. 2013. https://galinfo.com.ua/news/u_mykolaievi_17_lyudey_otruilylya_u_kafe_133861.html](https://galinfo.com.ua/news/u_mykolaievi_17_lyudey_otruilylya_u_kafe_133861.html)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-073-5-2-45>

MEANS OF VERBAL INFLUENCE IN BRITISH AND AMERICAN WEB-BASED MEDIA

Revenko V. V.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the English Philology Department
Kryvyi Rih State Pedagogical University*

Khoroshylova N. S.

*Student at the Faculty of Foreign Languages
Kryvyi Rih State Pedagogical University
Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, Ukraine*

The XXI century is accompanied by significant development of mass media and the increasing number of academic studies on various aspects of language functioning in the media. The research of various aspects of the functioning of the language of the media, namely the typology of media texts, their stylistic features, the peculiarities of journalistic style, psychology of mass communication is carried out by Ukrainian (O. Andreichenko, M. Zhovtobriukh, T. Kots, L. Kuziv, H. Shapovalova etc.) and foreign (A. Bell, T. van Dijk, T. Dobrosklonskaya, M. Montgomery, S. Smetanina, G. Solganik, R. Fowler and others) scientists.